

GREH

MIŠKO KRANJEC

Pasel je krave vsak dan med polji. Pred leti, ko je bil še otrok in bi moral še hoditi v šolo, je bilo to njegovo glavno opravilo. Zjutraj je zgodaj vstajal, vrgel kravam in kobilam sena, jih očesal in odgnal. Na paši ni bilo hudo. Kravam je k nogam privezal in sedel ob nje, da niso hodile v kvar. Ko pa so v jesen pokosili travnike, je z drugimi pasel v križ ves dan. Otroci so svinjkali, kurili in pekli krompir. Njega ni mikalo v družbo, ki mu je bila tuja in ga je celo mrzila. Odložil je usnjeno torbo, v kateri si je prinesel kruha ali pa krompirja, vzal iz nje piščal in sédel. Nato je igral, vse pesmi po vrsti, kar jih je znal. Piščal je prinesel s sabo zdoma. Oče mu jo je zadnjo zimo napravil iz zobovca; kakor za spomin. Potem je oče umrl. Tisto pomlad je šel Tašek tudi služiti. Kruha ni bilo in za pastirja je bil že dovolj star. Mati je sama ostala doma s tremi otroki. Tako je Tašek služil od svojega trinajstega leta, torej že četrto leto, pri Amerikanki Korénovi. Tisti svet doma — v drugi vasi — je ostal Tašek samo za sanje in ga je komaj ob večjih praznikih videl. Pa se ni pritoževal. Delati je res da moral; toda, kje ni treba delati, če hočeš živeti? In živeti je treba.

Prvi dve leti je bil samo pastir. Amerikanka je imela hlapca in deklo. Oba sta bila priletna, pa sta se vzela, ker je ona podedovala po sestri kočo, on pa je imel nekaj denarja. Zato je Korénova poiskala drugo deklo, Veroniko, hlapca pa ni hotela, „da se ne bi spet zgodilo kaj podobnega“.

In tako je Tašek postal tudi hlapec, odkar se je malo potegnil in odkar mu je pognal prvi mah pod nosom, nad čemer je imela še mlada Amerikanka obilo zabave.

Sploh pa je bila to živahna ženska pri svojih osemintridesetih letih. Polna in naravnost mikavna. Mož se ji je ponesrečil v Ameriki, radi česar je dobila visoko zavarovalnino in bila sila bogata.

Tašek je bil otrok in ni se ji upal pogledati v oči. Izogibal se je je in gledal v stran, če je govoril z njo.

„Kam pa gledaš?“ se je smehljala.

Zmedel se je in zardel. Bilo ga je sram pred njo, kakor da je napravil nekaj grdega, nedostojnega. Odkod ta sram, ni vedel in si ni upal misliti.

Spal je v hlevu in se je zapiral, ker ga je bilo strah. V malo sobo se sploh ni upal iti spat. Komaj da se je upal jesti ob isti mizi z Ameri-

kanko. Nekoč je celo pobegnil, pa je šla sama ponj in ga privedla nazaj. Kljub temu se ji ni upal približati.

Namesto prejšnje stare dekle, je prišla Veronika, ki jo je Korénova nazivala ‚Vero‘. To ime je bilo Tašek tuje. Čutil se je otroka pred njo. Bila je mlada in lepa. Skoraj ves dan je pela in se na glas smejala. Delala pa je rada in zato je bila Amerikanki pogodu.

Tašek se je je izogibal, dasi je bila prijazna z njim.

„Koliko si star?“

„Sedemnajst —“, je dejal.

„Si že sedemnajst?“

„Ne —, februarja bom.“

„Jaz pa bom k žetvi osemnajst“, je hitela. „Brki ti poganjajo. Briti se moraš.“ Tašek je zardel in ga je bilo sram.

Rad bi bil starejši, da ga ne bi bilo sram. Veronika se je ob nedeljah lepo oblačila in šla z dekleti k maši. On ni imel lepe obleke; hlače so bile v kolenih upognjene, rokavi prekratki, da ni vedel kam z rokami in je zvonil z njimi.

Veronika pa si je oblekla svilen jopo in lepo temnordeče krilo. Tudi predpasnik je imela svilen in rože je držala v rokah. On pa je bil sam, ni imel prijateljev. In ko se mu je nekoč pridružila po maši Veronika, bi bil skoraj jokal od zadrege. Kakor si je včasih želel, da bi smel iti z njo pred svetom — celo sanjal je, kako ga bodo vsi gledali, on pa bo šel ponosno —, mu je tedaj vendar bilo silno neprijetno. Kakor da so vseh oči obrnjene nanj.

„Ne smeš se tako držati“, mu je Veronika rekla doma.

„Kako?“ se je prestrašil.

„No — tako, kot bi bil otrok —.“

Torej ga ona ne smatra za otroka. Sicer ne bi šla z njim od maše. To mu je dalo nekaj samozavesti in začel je hoditi ponosneje in poskušal vse, kakor delajo fantje. Vse to pa samo zaradi nje, Veronike.

Nekoč jo je celo prijel pod prsmi, kakor je videl Žaliga in je mislil, da ji bo prijalo. Pa ga je udarila po prstih in ga celo jezno pogledala.

„Na!“ je vzkliknila. „Kaj pa misliš —!“

Pozneje se je hotela nasmehniti, pa je bilo prepozno. Tašek je čutil, da je še otrok in se ona samo norčuje z njim. Drugim se je smejala na glas, njemu pa se je samo nasmihala.

„Drugi niso hlapci“, ga je obšlo. „In imajo lepe obleke.“ On pa si ne upa niti rože zatakni za klobuk, kakor da bi ga gledali vsi zaničljivo:

„Na! Tudi ta si zatakne rože! Tak pa lahko!“

Tako je po malem dognal, da je drugim vse dovoljeno, samo on ne sme preko nekih mej, ker je hlapec. Niti hlapec ne! Zakaj pa se Gornječev hlapec celo lahko napije, ob večerih pa je v družbi fantov in vasuje.

Dà, on, Tašek je pastir, otrok, in ker služi, niti ne sme med druge pastirje. Zato so ga že pretepli in bi ga še, če jim ne bi bil pokazal, da ima dovolj močne roke, ki ga branijo.

Kljub temu je vendar čutil, da je daleč od teh ljudi. Zato si je sprva želel domov in šel vsako nedeljo gledat mater, brata in sestri. Pozneje pa se mu je zdelo, da je tudi doma tuj in mu nimajo ničesar povedati. Za Evico, ki je imela že fanta, je bil še preveč otrok, za dva mlajša pa je bil prestar in prevelik.

Tako je bil zapuščen. Poleti je še bilo, ko je delal in so dnevi minevali. Ko pa je prišla jesen, je prinesla z zameglenimi dnevi neki nemir, ki ga ni poznal.

In je zato pasel ves dan. Ležal je ob setvi, ki je nedavno pognala, in strmel v nebo, po katerem so blede meglice jadrane nekam na jug. Polja so bila prazna, krokarji in vrane so se spuščale z jagnedov. Pri gozdu so kurili pastirji in pokali z biči. Včasih je kdo zapel kričavo in nato kakor prestrašen obmolknil.

Tako je ležal Tašek in iskal za bledim nebom. Ni bilo tako določno razpeto ko poleti; kakor da je brezkončno. Sklanjalo se je sicer tik do zemlje, če pa zreš delj časa vanj, se dvigne v neskončnost.

Po tem in onem nebu nekje med meglicami hodi lahno Veronika, z vednim nasmehom na ustnih, z živimi, veselimi očmi. Kadar je Tašek zamižal, je videl določno njen obraz, okrogla, rdeča lica, vesele oči in rdeče ustnice. Tašek je docela priklical k sebi njen obraz, roka se mu je sama stegnila in božala mehko lice.

Med to sliko pa se je mešal drug obraz in druga postava — Amerikanka je prišla, prešerna in polna v telo, da je zakrila Veroniko. Smejala se je, pa je bil ta smeh vse drugačen kakor Veronikin, tudi obraz je bil drugačen. Veronika pa je zamirala za oblaki. Amerikanka je ostala, sklonila se je k Tašku, stegnila okrogle roke in ga hotela objeti. Tudi glava se je nagnila in ustnice so se vabljivo nasmehnile.

Tašek se je premetaval, z roko je odganjal Amerikanko in klical Veroniko. Pa se mu je samo od daleč smehljala otožno in kakor da se mu ne more približati.

„Veronika! Veronika!“

Klical je, pa glasu ni bilo, samo Amerikanka se je sklanjala nadenj. Planil je pokoncu in tekel; kričal bi rad, pa ga je bilo sram, ker bi ga drugi slišali.

Tudi noči njegove so bile polne teh slik. Komaj je prišla Veronika, se je primaknila Amerikanka in celo sedla k njemu. Planil je ven; zunaj pa je bila noč in noči ga je bilo strah. Zato se je vrnil in sedel na posteljo s slamo postlano, kjer je spal. Kakor pa je sédel, je zapazil, da je Amerikanka pri njem. Nagnila se je k njemu, mu razgalila svoje prsi in ga stisnila nanje.

Vse to ga je čimbolj navezavalo na pašnik. Na prostranem polju se je le izognil tem slikam. Polje, nebo, krave, ki so se pasle nekje za marofom.

Vzel je piščal, ki jo je imel v torbi, in sédel z njo ob umirajočem ognju. Navadil ga je oče, ki je sam lepo igral na piščal. Pa očeta ni bilo več in se ga je Tašek včasih rahlo spominjal. Bil je poljski čuvaj in težak. Če ni hodil po polju, je delal drugim. Kruh je moral biti za otroke. Tudi mati je skoraj vedno drugim delala. Tašek pa je pasel kravo in je igral na piščal. Ribe in ptice so bile njegove.

Pri Amerikanki ni smel misliti na ribe in ptice. Ostala pa mu je piščal. Doma ni igral, ker se ni spodobilo, ko je bilo dovolj dela. Na paši pa je bila pesem svobodna.

Ko je odvezal krave in prišel na cesto, je zaigral. Veronika ga je poslušala.

„Lepo igra“, jo je ujela Amerikanka.

„Lepo“, je zardela Veronika in se obrnila, da ji Korénova ne bi videla v obraz.

Tudi ženske po hišah so ga poslušale.

„Amerikankin žene“, so dognale.

„Ta otrok vedno igra —“

„In kako —! Vse zna —“

Na paši ni prenehala pesem. Spomladi se je mešala s ptičjim petjem, v jesen pa trpko zamirala nad praznim poljem. Kakor bi se pletle sanje in bi pele —, kot da bi kdo blodil med njivami in bi venomer spraševal in iskal isto stvar.

„Malo smo zaspali,
ka je Jezuš mimo šeo —
pa ge 'mo ga iskali?“

Gozd ji je nerazločno odmeval, polje pa je molčalo. Zato si je sam odgovarjal:

„... pri mali dečici —“

Tašek je ljubil to pesem, ker ga je spominjala doma. Ko so ob dolgih dnevih sedeli sami in ni bilo očeta in matere, je Matilda vedno začela

to pesem in so jo vsi štirje peli. Majhna sobica se je razširila, dan ni bil več meglen in mračen, svetlo polje se je odprlo pred njimi in po tem polju je stopal Jezus, naravnost proti njim je šel.

Zato so spraševali Matildo:

„Kam pa gre Jezus, Matilda?“

„Kam gre Jezus? Po svetu. Išče dobrih ljudi.“

„Pa niso vsi ljudje dobri?“

„Niso. Zlobni so. Samo otroci so dobri. In zato se Jezus vedno pri njih mudi. Pri starih pa noče biti, ker preklinjajo in pijejo in greh delajo.“

„Pa Jezus pride k vsaki deci?“

„K vsaki. K nekaterim podnevi, k drugim ponoči in se pogovarja z njimi; seveda, dokler so otroci.“

„Kaj pa potem, ko niso več otroci?“

„Potem ne pride več.“

„Kdaj pa otroci niso več otroci?“

„Kadar storijo greh“, je dejala Matilda.

Zato je stal greh pred njimi kot nekaj silno grdega in so se ga vsi ogibali.

Tako si je Tašek to pesem pel in mislil na Matildine besede. Dà! Ostal bo vedno dober, da bo tudi k njemu prihajal Jezus, vsaj ponoči.

Želel si ga je, da bi se mu potožil in bi se tako laže izogibal vseh tistih slik, ki ga mučijo. Tudi Veronikine slike. Na njo ne bi smel misliti, ko je otrok in reven hlapec. In da bi se rešil Amerikankinih objemov, ker je v njih greh. Ta greh je bil tako grd, da Tašek ponoči ni mogel zaspati. V sanjah se je zbudil in z neko radostjo obležal v njenih rokah, nato pa je v strašnem spoznanju planil pokoncu in trepetal v grozi.

„Moliti je treba pred skušnjavami“, se je spomnil župnikovih besed in dognal: „To so gotovo skušnjave.“ Zato je hitel z očenaši in z zdravimi marijami. Toda Marijin obraz se je spreminjal in nenadoma se je nasmehljala Amerikanka iz molitve. Jokal je krčevito, pa roke so se kljub temu še nalašč stegovale proti njemu. Veronika pa je stala nekje daleč in mu ni mogla pomagati.

„Veronika —!“

Morda ga ni slišala, mogoče ni smela k njemu, ko si je tako želel, da bi mu dala roko, da bi ga stisnila k sebi in ga tako obvarovala greha.

Zjutraj je vstajal bolan in truden. Ko ga je Korénova spraševala, ali ga boli kaj, se ji ni upal pogledati v oči — —

Tiste nedelje ni bilo Veronike doma. Zjutraj je odšla k materi. Zato je Tašek želel, da bi se ognil doma.

Že pred poldnem sta obedovala in je komaj odgovarjal na vprašanja Amerikanke.

„Kje boš pasel?“

„Za marofom —“

„Veronike danes ne bo“, je nadaljevala malomarno, pa se skrivaj ozrla po njem.

„Ne“, je dahnil, da je komaj sam sebe slišal.

„Ti je dolg čas po njej?“ se je nasmehnila. Sklonil se je, da bi prikrikl rdečico.

„No“, ga je mirila. „Nikar se ne razburjaj! Saj pa to ni nič posebnega. Nisi več otrok, fant si. Zakaj ne bi smel imeti dekleta? Drugo leto boš itak pravi hlapec in boš več služil.“

Tašek ni odgovoril, dasi je bilo vse to sila zanimivo zanj.

„Popoldne grem v gorice“, je nadaljevala. „Saj bi ti tudi šel z mano, če bi bila Veronika doma. Pridem šele zvečer. Glej, da bo vse v redu.“

„Bo.“

„Na pašo takoj ženi, da se krave napasejo, ko je dan kratek.“

„Bom —“

„Pa igray“, se je smehljala in ga prijela za lice, ko je vstala od mize. Obnemel je prvi trenotek, nato pa se je hitro dvignil. Gnal je in je bil srečen, da je ušel domu. Ni se ozrl, da ne bi srečal njenih oči, ki je vedel, da ga spremljajo. Samo pesem je pela:

„Malo smo zaspali,
ka je Jezuš mimo šeo —
pa ge 'mo ga iskali?“

In si je nato v radosti, da je tako srečno ušel, odgovarjal veselo in zanosno:

„... pri mali dečici —“

Vstajalo je pred njim prostrano polje, blede nebo in sanje, ki nihče ni vedel zanje —. Tašek je bil vendarle srečen.

Ko pa se je zvečer vrnil s kravami, se je za njim pripeljala Amerikanca. Skočila je z voza in mu vrgla vajeti:

„Na, razprezi!“

„Tako!“

Njen obraz je bil ves sijoč in zadovoljen. Lica so gorela in oči žarele. Obstala je pred hišo in uprla roke v boke. Gledala je s smehljajem Taška.

„Napajal ne bom“, je dejal, ne da bi se ozrl.

„Sta menda vroči.“

„Vroči“, je odgovoril, pogladil kobili in ju zagnal v hlev. Obrisal ju je, pokril in jima vrgel detelje. Nato je zavlekel koleselj na skedenj in zanesel košaro v hišo.

„Molzt grem“, se je Korénova spomnila. „Pojdi z mano, da ne bom sama.“ Pripovedovala mu je spotoma o goricah. Pa ni vsega slišal. Nanesil je vode in napajal krave, samo da bi se ji izognil. Komaj se ji je upal odgovarjati.

„Kuhala ne bom“, mu je dejala, ko je vse opravil. „Mesa nama prinesem. Saj boš jedel?“

„Bom“, je odvrnil.

Zunaj se je vlegla noč, ko je še Tašek stal pred pragom. Zadnji odsev zarje je zamiral in vas je utihnila. Nekdo je poskušal peti božično pesem, razvlečeno in zaspano, pa je prešel v glasen samogovor.

Stopil je negotovo v sobo in prižgal luč. Gospodinja pa je prinesla mesa na krožniku in je postavila vina na mizo.

„Da ne boš rekel, da ti ne dam“, je dejala. „Do zdaj ti nisem smela, ker si bil otrok in bi si tako nakopala greh na vest.“

Tašek je sédel na drugo stran, kjer je vedno sedel. Poleg je bil prostor za Veroniko in mu je bilo laže, ko je bila ona ob njem. Pa je tedaj ni bilo in zato ga je navdajala bojazen. Želel je, da bi čimprej povečerjal in odšel spat. Zapahnil bo vrata na hlevu. Samo da se izogne teh oči, ki so ležale na njem. Ni se upal ozreti vanje, pa je vendar čutil, da ležijo na njem. Zazdelo se mu je, da se iztezajo celo roke —.

Amerikanka je vrgla nedeljsko jopo na postelj in sedela samo v nočni za mizo, da so bile roke gole do ramen in se je videlo spredaj celo do prsi, kjer se razdelijo.

Tašek se ni upal ozreti po njej, vendar je čutil polne njene roke, zaokrožene mehke prsi. Kakor da jih je vsak dan videl. In ko je odgovarjal, je gledal v mizo. Vedel je, da ne sme tja pogledati, ker je tam greh.

Ona pa mu je pripovedovala, kakor staremu človeku, s tisto malomarnostjo in dolgočasnostjo, ki ga je tako vznemirjala.

Zelet si je, da ga tedaj ne bi bilo v sobi. Nato pa je mislil, da bi bilo vse drugače, če bi Veronika sedela pri mizi, ki je tako mirno odgovarjala Amerikanki. Radi sta se mu včasih smejali, pa ga ni bolelo in se ni bal. Skrivaj je iskal z očmi za Veroniko in vedel, da ne misli resno.

Zdaj pa je sedela nasproti njemu samo Amerikanka. Z golimi rokami in z globoko izrezano jopo.

„Pij“, mu je nalila v kozarec.

„Ne bom“, je odklonil.

„Zakaj nočeš —?“

„Za mlade ni —, za starejše —.“

Nasmejala se je široko.

„Pa saj nisi več otrok, prismođa! Dvigni kozarec, pa trči!“

Razprl je oči in ni mogel razumeti; šlo mu je na jok.

„No —, ne boš trčil z mano?!“

Prijel je za kozarec, roka pa se mu je tresla in je razlival.

„Ko se trka, se gleda v oči!“ se je smejala.

Dvignil je pogled. Takrat je videl njen obraz od blizu, njen nasmeh, njene oči. Nikoli se še ni tako naravnost ozrl vanjo. Videl je v njih vso tisto grozoto, ki se je je bal. Roka mu je omahnila, pogleda pa ni mogel odtrgati od nje. Gledal jo je z nekim zaničevanjem in vendar z neko pokornostjo, s silo, ki mu je branila, da bi odtrgal oči.

„Omožiti me mislijo“, je presekala molk, kakor da se ni nič zgodilo. Tašek se je zdelo, da govori nekdo drugi. „Pomisli, z Berdénom. Pa saj ga ti ne poznaš. To je bogat dedec in v nekem pogledu svinja — zdaj ti to že lahko povem —, k meni je prišel. No — jaz pa sem ga pošteno zdelala in odpravila. Da bi se možila?! Česa pa nimam! Svobodna sem — ti ne veš, kaj je to svoboda —, da ti nihče ničesar ne more. Še mlajših nočem, ker bi se vsak rad ženil na moje posestvo. Dovolj dolgo sem bila poročena in vem, koliko so moški vredni. Pijejo in za drugimi gledajo.“

Vse to je govorila tako mirno, da jo je Tašek nehote gledal, dasi je ni razumel.

„Spat pojdem“, je nato nenadoma presekal. Saj se mu ni mudilo — in celo — rad bi še — posedel. Vendar je čutil, da mora iti, da mora bežati pred nevarnostjo. Kakor da greh sega odnekod po njem. Tam od daleč pa ga vabi Veronika, zavita v noč; samo oči ga kličejo.

„Nocoj boš spal v sobi“, je dejala nato Amerikanka malomarno. „Na Veronikini postelji, da me ne bo strah.“

Odrevenel je za trenotek in planil, nato pa se je zgrudil na mizo in zastokal.

„Ne bom! ne bom —, ne smem!“

Ona pa je vstala in stopila k njemu. Položila mu je roko na glavo. Tresel se je po vsem telesu. Njena roka pa ga je nežno gladila. Tiščal je trepalnice skupaj, kljub temu pa jo je videl, kakor da bi imel odprte oči. Sklonila se je k njemu, njene roke so se stegnile in ga stisnile k prsim.

Dvignila mu je glavo, se smehljala in ga poljubila. Zvil se je in samo razprl oči. Stisnila ga je k sebi. Pa tedaj se je že sam povzpел, se privil k njej in se ji zagrizel v telo — — —

*

Tako je storil Tašek pred svojim sedemnajstim letom greh, greh, ki je bil neodpustljiv.

Tega se je dobro zavedal; ni več mogel misliti in se je celo ogibal misli. Samo čutil je, da se je svet silno spremenil. V vsem je bila neka hladna grozota. Od vseh strani so se stezale roke in ga skušale ujeti.

Veronika se je vrnila zjutraj zgodaj. Smehljala se je kakor sicer, vendar se je zdelo Tašku, da je ta smeh hinavski, da ve vse, samo noče povedati. Nekoč, ko ne bo mislil, se bo ponorčevala pred svetom iz njega in ga udarila. V tisti noči pa se je silno odmaknila od njega; nikoli več je ne bo dosegel, celo izogibal se je bo.

„Pri nas je bila muzika“, mu je razlagala. „Si bil ti že kdaj na veselici?“

„Le zakaj mi to pripoveduje?“ je pomislil in nato dejal kratko: „Ne.“

„Vso noč sem plesala. Ti še nisi plesal? Jaz tudi nisem prej. V začetku te glava boli — no — nazadnje je pa kar lepo. — Pa fanta bi lahko imela“, je nadaljevala. „Piti mi je plačeval, pa nisem hotela piti. Dejal mi je, da mi bo pisal. Kaj misliš, bo res pisal?“

„Mogoče“, je menil hladno. „Zakaj ne bi pisal?“

„Potem ti bom pokazala, da se boš smejal. Boš videl, kako je treba pisati taka pisma. Ali si ti že kdaj ljubil?“ ga je vprašala nenadoma in ga pogledala.

„Ne“, je zajecjal in zardel.

„Jaz tudi ne. Lepo mora biti, če imaš koga, ki ga ljubiš. No — vsakega tudi ne smeš. Ljudje so zlobni in te lahko zapeljejo v greh.“

„Kako v greh?“ je bil Tašek v zadregi.

„Kako?“ je ponovila Veronika. „Tako, da kaj storiš, potem ti je pa žal in se kesaj, pa je —

„— pa je —?“

„— prepozno. Greh ostane vedno greh in se ne dá zbrisati.“

„Nikoli?“ je vprašal Tašek.

„Nikoli.“

„Nikoli“, je vzdihnil Tašek in je šel. Stopil je v sobo. Tam je našel gospodinjo. Pregrinjala je namiznico. Hotel se je že vrniti, pa ga je zapazila.

„Pojdi jest“, mu je dejala. „Potem boš gnal na pašo.“

„Ne bom jedel“, je rekel tiho, ne da bi jo pogledal.

„Norček!“ se mu je prijazno nasmejala in ga objela. Stisnila ga je k sebi in ga poljubila kakor otroka. Razprl je široko oči in se opotekel do stola. „Ne bodi neumen. Saj to ni nič posebnega. Pa da ne boš hodil komu pripovedovat —. Pameten bodi, saj te imam rada“, mu je zašepetala in šla v kuhinjo.

Vzel je klobuk in šel pijano do hleva.

„Ne boš jedel?“ ga je vprašala mirno še enkrat.

„Ne“, je dahnil in odvezoval krave.

Zato mu je nabasala torbo, da bi imel ves dan dovolj.

„Piščal sem ti tudi dala noter“, mu je rekla. „Pa igray.“ Kakor da bi se norčevala iz njega.

Zato ni igral.

Ležal je ves dan in strmel v blede nebo. Na nebu pa je bilo zapisano z velikimi črkami, jasno in določno: GREH. Črke so segale od vzhoda do zapada. Za njimi je stal nekdo in se režal. Ni vedel natančno, kdo je; zdelo pa se mu je, da so oči Korénove, ki stoji tam in mu razgalja prsi.

Zakrival si je z rokami oči in klical Veroniko. Pa je bila predaleč in mu je samo z roko mahala v slovo. Tekel je po neznanih cestah v tuj, oddaljen svet, kjer ga nihče ne bi poznal in vedel, da leži nad njim greh.

Domov vendar ni mogel. Mati bi ga vprašala, čemu je prišel. Tudi bi mu brala na čelu zapisano: GREH. Vedel je, da nosi na svojem čelu to strašno znamenje; če mu kdo le natančneje pogleda, ga lahko prečita.

Potisnil je klobuk nad oči, pa beseda je žarela skozenj kakor plamen.

Zato je z radostjo zrl v svet svojih sanj, ki mu je vstajal pred očmi; tam ni nikogar poznal in nihče ne njega. Svet je širok, lep, ljudje bogato živijo. Nihče ne bo vedel za njegov greh.

Razveselil se je te misli in je upal, da je že ušel grehu.

V tej radostni misli se je spomnil piščali in jo izvlekel iz torbe. Pri-taknil jo je k ustim in pesem je sama od sebe prišla.

„Malo smo zaspali,
ka je Jezuš mimo šeo —
pa ge 'mo ga iskali?“

Odmevalo je v logu in log je za spoznanje oživel. Gole veje so topo in otožno spraševale z njim. In je končno le prišel odgovor v otožnem in bolnem spoznanju:

„pa ge 'mo ga iskali?
Pri mali dečici.“

To spoznanje ga je obšlo iz Matildinega pripovedovanja.

„Kam pa Jezus pride?“

„Samo k dečici. Samo otroci so še dobri.“

„Kaj pa potem, ko niso več otroci?“

„Potem ne pride več.“

„Kdaj pa otroci niso več otroci?“

„Kadar storijo greh“, je razlagala Matilda.

In Tašek ga je storil. Ni več otrok. Greh ga bo spremljal vse življenje in mu ne bo nikoli ušel. Greh je neodpustljiv. Kakorkoli ga brišeš, tembolj blestijo črke in pripovedujejo svetu.

Ko se je zvečer vrnil domov, je bil bolan. Njegove oči so bile motne in se je opotekal. Veronika je bila v skrbeh zanj in Amerikanka ji je naročila, naj mu skuha močnega čaja.

„Potem pojdeš leč“, mu je dejala sama materinsko.

„Jutri boš dober“, je rekla Veronika. Iskal je za njenimi očmi. Želel si je, da bi ostala pri njem; da bi ga njene roke božale.

Amerikanka mu je položila roko na ramo in ga gledala.

„Norček“, se mu je smehljala. „Saj bo vse dobro. Ne jemlji si tako k srcu. Pozabiti je treba. Kaj pa je to takega? Saj nisi več otrok, samo misliš si, da si. Dobro se prespi in jutri boš zdrav.“

Pa se ni mogel pomiriti. Napojil je krave in kobile, nato pa zlezal na trdo postelj in zaril glavo v slamo.

Veronika mu je prinesla v hlev čaja in se nagnila k njemu.

„Ne bom pil“, se je upiral.

„Ne boš pil, če sem ti ga jaz skuhala?“ Sedla je k njemu in mu dvignila glavo. „Povej, kaj ti je!“

Gledal je v njene oči, nato se je sklonil k njej in je zajokal.

„Veronika —“

„Povej, kaj ti je!“ je zahtevala. „Laže ti bo, boš videl.“ Odmajal je z glavo in jokal.

„Ne morem, ne morem.“

„Meni ne poveš?“ je vprašala nežno.

„Ne morem“, je ponovil. „Jutri — jutri ti povem vse.“

„Res —?“

„Res —. Jutri ti povem vse, čeprav me boš obsojala.“

„Tašek — obsojala te bom —“

„Boš, Veronika —.“

Ponoči je planil iz sanj. Ležal je v naročju Amerikanke in se stiskal k njej. Ko pa je odprl oči, je videl, da je v hlevu tema. Krave so požvekovale, kobile pa so bile z nogami ob tla. Kljub noči pa je bilo po

vsem hlevu zapisano s svetlimi črkami: GREH. Tašek se je oprijel postelje in stokal. Lovil je z rokami in trgal, kar je prišlo pod nje.

Potem se je nenadoma zavedel, da je prijel za vrv. Visela je na njegovem vzglavju, kamor jo je vedno vrgel, ko so se pripeljali odkod. Nikoli ni mislil nanjo. In ko je tedaj spoznal, za kaj je zagrabil, se je prestrašil, kakor bi prijel kačo, vso mrzlo in opolzko. Nato pa jo je z neko slastjo snel s klina.

Skočil je s postelje in zlezal skozi sénjek na hlev in od tam proti skednju. Neko zadovoljstvo ga je navdalo. Zobje pa so se mu zagrizli v ustnice.

Spustil se je na skedenj in obstal. Zrl je po hiši. Okna so topo strmela v noč. Jesensko nebo je bilo redko posuto z zvezdami. Drevje je bilo golo in suho. Vse to je videl tako natančno kot nikoli prej.

„Vse je tako čudno“, je pomislil. „V sobi spita Amerikanka in Veronika, kot da se ni nič zgodilo. In vendar — storil sem greh. Greh je neodpustljiv. Z grehom pa ni mogoče živeti.“ Zazdelo se mu je nenadoma, da se je nebo odprlo in angeli gredo skozi vrata. Za njimi pa prihaja Kristus, da obišče otroke. In zbal se ga je. Njegovih oči ne bi prenesel.

Dolgo lestvo je prislonil do strehe in z nekim zadovoljstvom plezal po njej. V desnici je držal vrv, z levico pa se je oprijemal klinov. Hitel je kot da bi se bal nečesa. Hladno je privezaval vrv v svislih in delal zanko.

Napel jo je, da bi jo preizkusil.

„Da me ne sreča Jezus!“ je pomislil. Ko pa je zanko dvignil, je z grozo opazil, da gleda iz nje nabuhla glava in se reži. Prestrašil se je in sunil v lestvo, hkratu pa se je v smrtnem strahu oprijel. Lestva pa se je zamajala, glava je zaplesala nad njim in razločil je, da je to glava Amerikanke, vsa spačena in grozna. Ginile so črke, ki so bile zapisane v noč, odnekod se je trpko prismehljaj prijazen obraz.

„Veronika“, je dahnil — — —

Zjutraj ga je našla Korénova na tleh. Ležal je kot da spi. Oči so strmele v svet mimo nje. Ustnice so bile rahlo odprte, v kotu se je sesedla kri. Zdelo se ji je, da so ustnice hotele reči:

„Zakaj — zakaj si to — — storila?“

Snela je vrv in jo zagnala daleč na seno in lestvo je postavila na prejšnje mesto.

Nato se je sklonila do njega in ga obtipala s prstom. Bil je hladen, brez življenja. Zagledala se je v njegov obraz in dejala topo:

„Otrok —.“